

Telefon št. 30-40

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna štev. 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica. Telefon šte. 30-40.

Kaj je z invalidskim zakonom

Občni zbori naših Krajevnih organizacij so pokazali, kako težko pričakujejo naši člani in članice obljubljeni nov invalidski zakon. Polnoštevilna udeležba je pričala, kako si želijo zvedeti: »Kdaj bomo dobili nazaj pravice, in ako se bo sedanja zaščita kaj izboljšala?

Med navzočimi se je pokazalo, kako težke posledice je napravil invalidski zakon iz leta 1929 in kolika je redukcija. Izgubo zaščite je največ povzročil strog davčni cenzus posebno v tem oziru ker posega nazaj v čas onesposobljenosti tako, da se vpoštevajo danes davki popolnoma drugih oseb. Poleg tega so vzrok velike redukcije kazni. Za malenkostno kaznen izgubiti vse pravice je bridko. Niti izbris kazni ne veljajo nič.

Reduciranci si prizadevajo s prošnjami in pritožbami, toda ne dosežejo nič. Občni zbori so sprejeli razne resolucije, ki jih je organizacija razposlala na merodajna mesta.

Naj bodo te resolucije resen opomin onim, ki sicer sami priznavajo kako slabo je invalidsko vprašanje rešeno, toda obljubljenega novega invalidskega zakona še niso sprejeli.

Vršijo se proračunske razprave ter o bodočih zakonih, toda o invalidskem zakonu ni nič slišati. Vendar pa je pravična rešitev vprašanja vojnih žrtev tako važno državno vprašanje, da se mu mora posvetiti prvo skrb. Ako hočemo dostojno preskrbeti naše vojne žrtve, ne smemo pustiti sedanjega stanja, da bi bili poleg zaščitnih, nezaščitni vojni invalidi.

Sedanja rešitev je samo cilj redukcije. Na ta način se hoče zaščita vojnih žrtev polagoma likvidirati. Za to pa je invalidski zakon iz l. 1929. enostavno črtal 20% invalide in invalide bolnike, ne da bi imeli sploh kako možnost pritožb. Poleg tega pa je postavil toliko drugih načinov, s katerimi se lahko jemlje delna ali cela zaščita, da se je pokazal uspeh redukcije popoln. Tega stanja se ne more pustiti, da bi bilo na primer, ako vzamemo samo statistične podatke iz Slovenije od nekdanjih približno 30.000 vojnih žrtev, ostalo še samo ca. 5000 do 6000 zaščitnih.

Popolnoma se zanašamo na izjave g. predsednika vlade in g. ministra socialne politike in narodnega zdravlja, da je treba to slabo invalidsko stanje popraviti z novim pravičnejšim invalidskim zakonom. Toda težko je čakanje pri takem stanju, kakor se vidi v naših vrstah. Vemo, da se izdelujejo načrti in da je resna volja popraviti krivice, vendar pa smatramo, da je v času proračunskih debat in predvidevanja novih zakonov, ob novem budžetskem letu najboljša prilika za zagotovitev našega težko pričakovanega novega invalidskega zakona. Za to se danes oglašamo in podpiramo resolucije, katere je izrazilo in sprejelo naše članstvo, ki so mu jih narekovala stvarne potrebe.

Danes še nimamo nobenih dejstev pred seboj, gledamo samo še kdaj bomo videli, izgotovljen pozitiven načrt in določen čas, da bo postalo vse to kmalu resnica.

Vse dosedanje uredbe in dodatni zakoni niso popravili najpotrebnejšega in so le malenkost napram strašno

slabemu stanju. Če hočemo imeti res pravilno rešeno invalidsko vprašanje, se mora odpraviti vse sedaj določene, načine za namen redukcije kakor davčni cenzus, odločbe glede kazni, možnost pritožb in obnov in kar je tudi zelo važno, način zdravniških in komisijskih pregledov in invalidsko sodstvo ali reševanje.

Naš apel ob tej priliki naj bo ponovno: Sprejmite nov pravičen in socialen invalidski zakon, nujno brez vsakega nadaljnjega odlašanja!

Železniške legitimacije

Do sedaj nismo vedeli kako se bodo letos podaljševale stare in izdajale nove železniške legitimacije invalidom. Za druge upravičence do vožnih olajšav je izšel nov pravilnik, za invalide pa določa, da bo izšel poseben. Tega pravilnika pa še ni, pač pa se še izdeluje kakor smo že zadnjič poročali. V načrtu so bile predvidene nepopolne odredbe, zato je naše združenje protestiralo in zahtevalo svojega zastopnika v komisiji. To je najbrž zavleklo izid dotičnega pravilnika. Ker je poteklo že skoro četrt leta, legitimacij pa invalidi še nimajo podaljšanih, je Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravlja sporočilo, da se bo izdajanje invalidskih železniških legitimacij vršilo po starem, dokler ne izide predvideni pravilnik.

Udruženje pošilja torej stare legitimacije v podaljšanje še Ministrstvu socialne politike in narodnega zdravlja.

Kljub temu pa, da za nas še ni novega pravilnika, velja že nekaj novih pogojev za podaljševanje invalidskih železniških legitimacij.

Za podaljšanje železniške legitimacije je treba vsakemu invalidu priložiti: overovljen prepis rešenja Viš. inv. sodišča, (ako ga kdo še nima, pa prvoinstančnega rešenja) in zadnji odrezek. To je bilo do sedaj. Poleg tega pa je treba priložiti še železniško markico za 2 Din. To markico se prilepi v levi kot dotičnega kupona spodaj, kjer se podpiše podaljšanje za dotično leto.

Železniške markice se dobe po 2 dinarja pri blagajni vsake železniške postaje. Kdor je preveč oddaljen od postaje, naj pošlje 2 Din v znakah, da mu Oblastni odbor nabavi markico.

Za novo železniško legitimacijo pa je treba priložiti: sliko, overovljen prepis rešenja Viš. inv. sodišča iz Beograda, zadnji odrezek in odrezek poštnih nakaznic, da je nakazano Direkciji državnih železnic v Beogradu 20 dinarjev (in ne 10 Din, kakor je bilo prej). To pa za to, ker nove legitimacije veljajo za 10 let in ne samo za 5 let kakor prej. Železniških markic pa za nove legitimacije ni treba.

Vsak invalid naj pazi na to pojasnilo, da ne bodo hodila pomanjkljiva naročila.

Ko pa bo izšel nov pravilnik, se bo najbrž še kaj spremenilo, pred vsem to, kar si želimo, da bi se legitimacije zopet izdajale v Ljubljani in ne samo v Beogradu.

Kdaj bom dobil svoje pravice?

Prav svojevrstno rešenje, katero sem dobil na podlagi invalidskega zakona iz leta 1929. bo gotovo zanimalo marsikoga od mojih nekdanjih sobojnikov. Za to se hočem oglasiti.

Videli bodo, kako sem preziran in zavržen kot slepec.

Junija, leta 1915. sem ležal v strelskih jarkih na Dobrodo v vodi, blatu in različni nesnagi. Dobil sem nalezljivo bolezen, vsled katere sem izgubil vid. Dne 6. aprila 1916 sem bil v Celovcu od vojaške komisije natančno preiskan in izprašan. Pred tem pa sem dobil dne 23. februarja 1916 v zagrebški bolnici zdravniško izpričevalo, katerega je komisija natančno pregledala in ugotovila, da sem imel sicer že pred vojno neko bolezen, toda ni imela nikake zveze in nobenih posledic na bolezen, ki sem jo dobil v strelskih jarkih leta 1915. Za to pa mi je komisija tedaj priznala 80% nesposobnosti in 90 K mesečne penzije. Pregledna komisija ljubljanskega voj. okrožja mi je dne 3. decembra 1921 za trajno priznala pravice po invalidskem zakonu, tako tudi ponovno leta 1925., ki mi je na podlagi dokazov iz akta priznala vojne posledice in 100% invalidnosti. Na to sem dobil po 300 Din mesečne invalidnine do 1. oktobra 1929. Takrat pa so mi jo ustavili, poznejša rešenja pa trdijo, da ni izključeno, da izvira moja bolezen in vse posledice iz predvojne dobe.

Dokazal sem s pričami, da smo bili skupaj v strelskih jarkih, da sem bil pred odhodom popolnoma zdrav, da sta me videla, kako me je vlekel bolničar nezvestnega iz jarka, v takem stanju, da me ni bilo skoraj za spoznati.

Vse to se je smatralo za nezadostno, da priči nič ne vesta in dobil sem vse odbito. Začelo se je pritoževanje, ki tudi ni nič zaleglo.

Poizkusil sem zopet po novi uredbi, od 27. januarja 1937 sem dobil negativno rešenje. Vložil sem priziv, potem mariborske invalidske organizacije, ki je v teku, seveda, pa se bo vedno z enakimi motivacijami reševalo.

Apeliram pa na Oblastni odbor udruženja vojnih invalidov v Ljubljani, da bi se zavzel za mojo pravično stvar.

Čovnik Ivan, 100% vojni invalid iz Ruš.

Občni zbor

Oblastvenega odbora udruženja vojnih invalidov v Ljubljani

se vrši

v nedeljo dne 25. aprila 1937 ob 9. uri dopoldne (lokal bo objavljen) s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in konstituiranje.
2. Poročilo uprave in nadzorstva.
3. Poročila o invalidskih razmerah. (Poročajo zastopniki Krajev. organizacij Oblastnega in Središnjega odbora.)
4. Proračun za 1937.
5. Volitve.
6. Prošnje, pritožbe in predlogi.
7. Slučajnosti.

Na predvečer dne 24. aprila t. l. ob 19. uri bo delegatska anketa.

Krajevne organizacije naj delegirajo vse po novih pravilih izvoljene delegate s pooblastili, ki morajo biti podpisani, odpremljeni z žigi in poslovnimi številkami. Natančneje pojasni pismena okrožnica.

Pismeni predlogi naj se pošljejo pravočasno vsaj 10 dni pred občnim zborom.

Krajevne organizacije naj skličejo poprej svoje seje in naj dajo navodila delegatom. Tudi naj pripravijo referate o invalidskih razmerah v svojih okrajih.

Vzajemna pomoč

posojilna in gospodarska zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani

javlja, da se bo vršil

v nedeljo, dne 18. aprila 1937 ob 10. uri dopoldne v zadruginih prostorih Št. Peterske vojašnice, soba 49/I

XII. REDNI OBČNI ZBOR

s sledečim dnevnim redom:

1. Predsednikov pozdrav in otvoritev.
2. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru.
3. Poročilo: a) uprave, b) nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1936.
5. Podelitev absolutorija.
6. Volitev: a) uprave, b) nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi občni zbor ob določenem uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje nov občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepal veljavno neglede na število navzočih zadrugnikov.

Upravni odbor.

Naše gibanje

Ljubljana. Člani in članice Krajevnega odbora UVI v Ljubljani, ki do danes še niso oddali starih članskih knjižic, se ponovno in nujno naprošajo, da to čimprej store, in sicer prinesejo svoje stare članske knjižice in po možnosti tudi nove slike v društveno pisarno, kjer se jim bo izgotovilo nove članske knjižice in obenem napravile popisnice.

Kranj. Važno za člane organizacije! Krajevni odbor opozarja vse vojne invalide, vdove in sirote, ki prejemaajo invalidnino ali pa jim je bila ustavljena, pa spadata pod srez Kranj (in niso organizirani v Trzinu ali Skofji Loki), da se čimprej zglasijo pri predsedniku tov. Rangusu, zlatarju v Kranju (poleg hotela Stara Pošta). Gre za njihov lastni dobrot. Vsak naj prinese vse svoje stare vojaške in invalidske listine. Oni, ki čitajo naš list, naj obveste druge, ki se premalo brigajo. Člane in članice, ki so na dolgu s članarino pozivamo, da takoj poravnajo

vse obveznosti pri blagajniku tov. Rantu, drugače jim bo list ustavljen s 1. majem t. l. V vseh zadevah je članom in članicam na razpolago tajnik tov. Kosmač na mestni tehnični v Kranju, in sicer vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer, razen ob nedeljah in praznikih. Prinesite stare članske knjižice, ker mora dobiti vsak novo in tudi železniške legitimacije, ki so za podaljšati. K žel. legitimacijam je treba tudi po 2 Din za markice, za nove pa je treba plačati po 20 Din. Ker zahteva Oblastni odbor, da morajo biti vse nove popisnice vrnjene do 15. aprila t. l., naj se vsak, ako se že ni, zglašuje vsaj do 10. aprila t. l. in to obvezno.

Novomesto. Člani in članice! Od Obl. odbora v Ljubljani smo prejeli nove članske knjižice. Vsi, ki ste prinesli za nove članske knjižice slike vsaj teden dni pred to objavo, jih dobite pri tajniku Juraku. Tudi so po večini prispale iz Beograda podaljšane železniške legitimacije, ki jih

tudi dobite pri tajniku proti doplačilu 2 Din za plačano takso za podaljšanje, ker je organizacija sama založila za vsakega, da se stvar ni preveč zavlekla. — Kdor še ni plačal za novo člansko knjižico, mora to storiti ob izročitvi knjižice. Prinesite vsi s seboj tudi vse invalidske dokumente, ker bo potreben pri marsikaterem članu in članici še kak vpis v nove popisnice, ki smo jih prejeli od Obl. odbora in ki jih spisujemo sedaj radi nove statistike. Za nove železniške legitimacije bo treba doplačati 21 Din 50 p; 20 Din kot plačilo za novo legitimacijo, 1 Din 50 p pa za poštino za nakazani znesek in 2 položnici. Ob tej priliki sporočamo tudi članstvu, da bomo s prihodnjo številko ustavili pošiljanje lista »Voj. invalid« vsem tistim, ki še za tekoče leto niso nič plačali. Takih je pri nas sicer zelo malo, zato jih tem resneje opominjamo, da ne bo pozneje tožb, nepotrebnih potov in pisarij. Pri tajniku opravljajte vse posle le na kratko, ker je prezaposlen in ker mu zadostuje vaše pojasnilo v par besedah. Samo kaj hočete, vse ostalo že on sam točno, vestno in naglo izvrši. Končno vas ponovno pozivamo, da doprinesete še oni, ki tega do sedaj niste storili, slike za nove članske knjižice najpozneje do 15. aprila 1937, da bomo imeli v vsakem pogledu red, ki ga ima rad Bog in vestni ljudje, da bomo tudi v tem pogledu vzor discipline in ponos invalidske organizacije tako med ljudstvom kakor tudi v Ljubljani in v Beogradu. Vsak naj stori svojo dolžnost, da ne zamudi ničesar, polagoma bomo mogoče dosegli vse, za kar se borimo. Največ je odvisno od nas samih.

Krajevni odbor Šmarje pri Jelšah. — Člani in članice! Kljub javnemu pozivu vas še mnogo ni prineslo na naš poziv starih članskih knjižic za izmenjavo. Cena knjižicam je po 3 Din. — Sprejemajo se vedno novi člani. Vsakega svojega invalida je dolžnost, da je organiziran, ker le, ako bodo vse vojne žrtve organizirane, se bo kaj doseglo. Kdor ne bo organiziran, mu ni treba več pričakovati pomoči od organizacije. Pričakujemo zopet nov invalidski zakon, zato opozarjamo vse vojne žrtve, da se tesno združijo v organizacijo, ker le skupno bomo kaj dosegli. Nadalje vas obveščamo, da vsaka sedaj nova železniška legitimacija stane 20 Din in je za 10 let. Podaljšanje legi-

timacije pa stane 2 Din. Toliko v vednost vsem članom!

Krajevni odbor UVI v Slov. Bistrici naznanja sledečim članom, da se morajo v kratkem oglasiti pri tajniku Repniku na Pragerskem v vrho izpolnitve popisnic, nekateri tudi glede prejema članskih knjižic. Prineso naj vse invalidske listine, iz katerih se dobijo podatki za popisnice: Hren Franc, Justinek Pavel, Javornik Rozalija, Klančar Janez, Koren Jožefa, Kunstl Ana, Černe Alojzija, Lešnik Franja, Prištovnik Anton, Stegne Jos., Šuntner Alojz, Turin Anton. — Pri tajništvu so tudi nove članske knjižice za vse tiste, kateri jih še niso sprejeli, zato naj pridejo ponje. — Ker še niso vsi člani plačali naročnine za list »Vojni invalid«, se pozivajo, da to takoj store!

Sevnica. Vse tiste člane tuk. UVI, ki še niso prišli po nove članske knjižice, ponovno pozivamo, da to nemudoma store, ker mora Kraj. odbor popisnice v najkrajšem času odposlati. Čemu čakate toliko časa in ne pridete! Na tak način odbor ne more redno poslovati. Člansko knjižico v rokah imeti je ravno tako važno, kakor iti na pošto po invalidnino! Obenem tudi naznanjamo, da nam je ministrstvo poslalo legitimacije nazaj, toda nepotrjene, za l. 1937. To pa zato, ker se morajo na legitimacije prilepiti markice po 2 Din. To je Kraj. odbor storil in bo treba sedaj zopet čakati, da spet pridejo od ministrstva. To v vednost vsem tistim, ki so jih Kraj. odboru oddali, 2 Din bo pa vsak povrnil.

Mokronog. Obiskala nas je zopet smrt. Gregorčič Terezija, vojna vdova iz Male Sirmce št. 15, obč. in pošta Šmarjeta pri Novem mestu, je bolehalo že dalje časa na živcih. Morala se je dne 11. marca t. l. posloviti od svoje družine za vekomaj. Vsi člani in članice tuk. Udruženja želimo, da naj spi v miru in naj ji bo lahka zemljica, družini pa globoko sožalje!

Tov. Znidarski Ivan, vojni invalid iz Klenovika št. 48, obč. in p. Skocijan na Dolenjskem proda hišo, gozd, travnik, vinograd in viniško pripravo, vse skupaj za 10.000 Din. Ako kdo izmed voj. invalidov ali vdov reflektira, naj si pride osebno ogledati, ali pa naj se pisмено domenita.

Ljutomer. Kraj. organizacija Udruženja vojnih invalidov v Ljutomeru vrši svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne

14. aprila 1937 ob 9. uri dopoldne v društveni pisarni z običajnim dnevnim redom. Pridite vsi člani in članice, ker je občni zbor važen!

Celje. Radi statistike se potrebuje podatke o otrocih, za katere se sprejema doklade! Invalidi naj navedejo imena in starost dotičnih otrok. Vojne vdove pa naj pošljejo podatke samo za tiste otroke, ki študirajo in dobivajo za nje odstotke pokojnine, kajti takih sirot do 16 let starosti itak ni več. — Po dopisnicah naj navedejo imena, rojstne dneve vseh takih otrok najkasneje do 8. aprila 1937. —

Račun zgube in dobička Vzajemne pomoči

posojilne in gospodarske zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani za čas od 1. januarja do 31. decembra 1936.

ZGUBA

Odpis inventarja	1.386'90
Za zadržni sklad zvezi	1.016'—
Upravní stroški	30.031'29
Vrjene obresti od posojil	1.906'55
V l. 1935 zaostale obresti	8.048'80
Kapit. in izplač. obr. od vlog	7.007'50
Predplačane obresti od posojil	2.328'70
Vzdrževanje hiše	246'50
Dobiček	18.558'82

70.531'06

DOBIČEK

Obresti od posojil	31.084'60
Obresti od naložitve	25.697'86
Obresti od vred. papirjev	100'—
Zaostale obresti iz l. 1936	7.016'75
Tečajna razlika	84'—
Donos hiše	1.835'—
Upravní stroški	4.712'85

70.531'06

Račun bilance Vzajemne pomoči

posojilne in gospodarske zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani za čas od 1. januarja do 31. decembra 1936.

AKTIVA

Blagajna	1.851'42
Denarni zavodi	760.632'23
Posojila	477.352'90
Deleži pri Zvezi	1.400'—
Nepremičnine	80.888'07
Inventar	5.147'60
Vrednostni papirji	101.861'—
Za l. 1936 zaostale obresti	7.016'75

1.436.149'97

PASIVA

Deleži članov	57.850'—
Rezervni sklad	244.059'86
Hranilne vloge	173.131'77
Depoziti	608'50
Kavcija	32.084'—
Ustanovni fond	634.236'72
Gospodarski fond	151.992'50
Izposojila	120.000'—
Prehodni račun	2.828'70
Tekoči račun	799'10
Dobiček	18.558'82

1.436.149'97

V Ljubljani, dne 31. decembra 1936.

UPRAVNI ODBOR:

Osana Miroslav, l. r. Metlika Ivo, l. r.
Mirtič Josip, l. r. Benedik Miroslav, l. r.
Maček Franc, l. r.

NADZORNI ODBOR:

Plehan Mirko, l. r. Tomc Stanko, l. r.
Vuk Ivo, l. r. Zore Joško, l. r.
Rus Zdravko, l. r. Golež Anton, l. r.
Pintarič Ivan, l. r. Jaklič Franc, l. r.

Repoštev:

»Dobrote« vojnih žrtev

Zapisano je v knjigi knjig: Kdor se žrtvuje bo ponižan in preziran in bo zasramovan. Trikrat gorje pa tistemu, ki je bil prisiljen, da se žrtvuje. Kajti žrtve so po navadi dar za tiste, ki se niso žrtvovali.

Hodim po občnih zbiorih Krajevnih odborov vojnih invalidov, vdov in sirot.

Dobro so obiskani ti občni zbori. In v teh pohabljenih bitjih gledam nekdanje čile mladeniče in zdrave može, ki so bili položeni na oltar tam na bojnem polju, kjer so pustili nešteto mrtvih svojih sotovarišev, kjer so pustili svoje manjkajoče ude, oči, ... zdravje, svojo čilost...

Vidim vdove, zgubanih, razoranih obrazov od dela in skrbi in pomanjkanja. V očeh je tiha otožnost. Zakaj, mož, ki je bil od nje odtrgan, odpeljan na bojne poljane, je ostal tam. Kdo ve za njegove kosti. One pa, žene, so ostale vdove, prepuščene svoji boli in same sebi z otroci.

Gledam vojne sirote. Oče je padel. Vsa pot njena v bodočnost je bila zasuta s trnjem. Bodočnost, ki si jo je lepo slikala v zaščiti očetove roke, je klaverna, žalostna, siromašna...

Oh, koliko gorja je vklešanega na teh zbiorih v teh obrazih vojnih žrtev, ki se zbirajo, da spregovore svojo besedo pritožbe, zahteve...

In takrat se oglasi ta ali oni, užaljenost je v potezah obraza in zadržana jeza v glasu:

»Kaj, ali ne bo spremenjen in črtan paragraf 42. Invalidskega zakona? — Radi tega paragrafa sem izgubil invalidnino?«

»Kako,« vprašam.

Zeblo je otroke in mene. Kuriva nisem imel. Kje, če ni denarja. Ne daleč od hiše, v kateri smo, je gozd. Velik in obširen. Suho dračje, ki pada z dreves, leži in trohni. Kdo ga bo pa od lastni-

kov gozda pobiral? Imajo drugih drv dovolj.

Pa sem včas, ko je bilo posebno mrzlo, a če ni bilo z ničem zakuriti, da bi si skuhal žgance ali fižol, pa sem šel in nabral dračja. Lepo je gorelo. Toplo je bilo otrokom, ženi in meni. In fižol smo skuhal.

Nekoč pa, ko nesem butaro tako nabralega dračja, me sreča gospodar.

»Kaj kradeš,« se je zadr, »drva v mojem gozdu?«

Odložil sem butaro, snel klobuk in zaprosil:

»Gospod, to je dračje. Trohni. Škoda nisem naredil. Fižol si pa bomo skuhal. Prosim, dovolite.«

»Prepovedujem... In nesi nazaj v gozd.«

Mene pa je zagrabilo. Nič nisem rekel, vrget sem butaro na pleča, kajti nabral sem brez koristi trohneče dračje, ki je propadalo brez haska in ga odnesel domov. Napačno je bilo to, vem, ali če človeka zebe, in je lačen, kje naj misli, kako se sme in kako se ne sme.

Gospod pa me je tožil.

Pred sodnikom sem bil. Priznal sem, povedal, da dračja, če ga tudi ne bi vzel, bi ga gospodar vseeno ne porabil. Strohnelo bi. Meni in mojim pa je ogrelo sobo in skuhalo fižol.

In sodnik je rekel:

Obsojen ste po paragrafu takem in takem radi koristoljubja, ker ste si prisvojili iz ne vašega gozda suha drva, tako imenovano dračje. Ker je to prestopek zoper kršitev privatne lastnine, se obsojate na 1 dan zapore. Pljunil je in se grenko zasmejal:

»Radi koristoljublja, haha... to je po njihovem koristoljubje, če prezebel pobereš dračje, ki brez haska trohni.

»In zato so mi vzeli invalidnino,« je dodal. »Izgubljene roke na bojišču pa mi niso vrnili.«

In oglasilo se jih je več, ta radi tega, ker je vlovil ribo, a so ga videli, drugi radi drugih malenkostnih reči.

»In temu pravijo koristoljubje,« se

je posmehoval nekdo iz množice. »Koristoljubje,« če nekdo, prezebel in lačen, pobere suho dračje? Zakaj ne pozaprejo vseh tistih, ki so povzročili v tistih strašnih dneh, da so zginili celi gozdovi, hiše in polja?... Saj je tam v resnici na veliko trpela privatna lastnina in to celo radi »resničnega koristoljubja.«

»Nas, vojnih žrtev, ki nam je res vzeto vse najlepše, zdravje in moška leta, bi se taki paragrafi ne smeli dotikati,« je bilo govorjeno iz ust vseh. »In čudna je logika gospode, ki s takimi zakoni ščiti celo dračje, nam odvzetih udov pa ne ščiti.«

*

»Zakaj so pa tebi ustavili invalidnino,« sem vprašal kmeta, brez leve roke.

»Hm,« se je jezno namrdnil. Na davkariji so mi zapisali, da moram plačevati pravega davka 120 Din na leto. Pa nisem, pravijo, radi tega siromašen in mi zato invalidnina ne gre.«

»Torej invalidnina so samo za siromašne?« je bilo mrmanje v množici. »Kroglja, šrapnel, granata niso na bojišču vprašali ali in koliko davka plačuješ. Vsekala je, raztrgala je, pa plačuj davek ali ga ne plačuj. Bodi siromašen ali ne, zadela je.«

Pa je rekel nekdo iz mnogih:

»Torej invalid brez noge ni siromašen, če mu je predpisano 120 Din davka? Kako plača tistih 120 Din, pa ne vprašajo. Da si mora naravnost od ust odtrgati, ne vprašajo?«

Izgubljenega uda in zdravja pa vkljub temu, da mu je predpisan 120 Din davka, ni dobil nazaj, niti mu ni zrastel. In vendar mu je odvzeta invalidnina.

Kaj pa je vzeto zdravemu davkoplačevalcu, ki tudi plača 120 Din in več davka? Nič. Zdrav je, vse ude ima in lahko plača. Invalid je torej s tem dvakrat udarjen.

Člani in članice, ki so oddali slike za nove članske knjižice se obveščajo, da so knjižice že pri Krajevnem odboru in se lahko dobe med uradnimi urami. Dotični pa, ki so knjižice že prejeli, pa lahko dobe nazaj tudi stare slike. — Železniške legitimacije bodo invalidom, ki so že plačali železn. markice po 2 Din, poslane po pošti, drugi pa se bodo morali potruditi v pisarno in plačati po 2 Din. Železn. legitimacije so dne 22. marca t. l. že iz Beograda dospele. Plačane so odposlane, drugi pa pridite ponje.

Poročila iz občnih zborov

Vojne žrtve mariborskega Krajevnega odbora Udruženja so zborovale

(Nadaljevanje in konec.)

Ker še niso naše invalidske vrste izpopolnjene in jih je še precej, ki so izven organizacije, je dolžnost vseh članov, da pregovore slehernega tovariša in tovarišico, da se včlanijo, da postane naša celota. Tako bo tudi naš glas še boljše slišen, naše zahteve boljše upoštevane.

Zgubili smo med letom nekaj naših zvestih članov in to: Krojz Alojzija, 80% invalida, Franca Mahnič, 40% in Šarman Adolfa, 80% invalida ter vojno vdovo, tovarišico Nežo Šušmelj. Zadel je trikratni »Slava!«

Tajniško poročilo je podal tajnik tov. Pravdič. Bilo je 469 dopisov. Med temi 98 prošelj za podporo, 108 prošelj za izstavo in podaljšanje želez. legitimacij, 39 prošelj za ortopedične pripomočke, 34 prošelj v izplačilo zaostalih invalidnin, 12 prošelj za sprejem v zdravilišča in 178 raznih dopisov na različne oblasti in na Oblastni odbor. Krajevni odbor je imel 7 rednih sej. Glede članov je lahko ponosen, kajti ima 495 aktivnih članov. In to vojnih invalidov 328, vojnih vdov 167. Nerednih članov pa je še 341 invalidov in 304 vojne vdove, skupaj torej 973 članov.

Tajnik je omenil tudi pereče dejstvo, ki tišči tudi vse ostale Krajeвне odbore. Namreč, je precej takih, ki se nečejo okleniti organizacije in čakajo le samo ugodnosti od organizacije. Sami pa ne ivergajo ničesar. To bo trebalo v bodoče prepričati in jih pritegniti v organizacijo. Tako bomo lahko pokazali pravo našo veljavo in moč.

»Vojni invalid«, naš list, prinaša vedno vsa važna navodila, spremembe in vse, kar potrebuje v svojo informacijo vojna žrtve. Zato bodite pridni čitatelji »Vojnega invalida« in s tem seve, naročniki.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik tov. Tratnik Drago. Dohodkov je bilo 43.290,50 Din, izdatkov pa 38.328,86 Din. Prebitka je torej 4.861,64 Din. Poročal je podrobno o vseh dohodkih in izdatkih. Nadzorstvo pod preds. tov. Sitterjem je poročalo, da je bilo finančno poslovanje pregledano in vse najdeno v najboljšem

redu. Predlaga absolutorij s pohvalo, kar je bilo soglasno izglasovano.

Sprememba novih pravil je sicer vzbudila nekaj debate, a je bila potem soglasno sprejeta.

Bil je petminutni odmor. Sestavljajo se kandidatne liste za novi odbor. Ko se je občni zbor nadaljeval, je bila predlagana lista starega odbora, ki že vodi organizacijo celih deset let in vedno v splošno zadovoljnost. In občni zbor je predlagano listo soglasno in z vzklikom sprejel. Izvoljeni so: za predsednika Geč Franjo; za podpredsednika Golež Anton, za tajnika Pravdič Anton, za blagajnika Tratnik Drago, za odbornika Belle Franjo. Namestniki: Dornik Peter, Strohmaier Ludvik in Kolarič Josip. Za nadzorni odbor pa: predsednik Sitar Jakob, podpredsednik Opelka Ignac, odbornik Klemenčič Simon. Za namestnika Jančič Valentin in Hrastnik Franc. Za delegate za oblastni občni zbor: Geč Franjo, Pravdič Martin in Tratnik Drago.

Sprejet je bil še proračun za l. 1937, ki izkazuje dohodkov za 21.000 Din in istotoliko izdatkov.

Pri slučajnostih je dobil besedo predsednik Oblastnega odbora iz Ljubljane, tov. Matko Štefe, ki je pojasnil razmere v invalidskem vprašanju.

Govoril je:

»Invalidska organizacija v naši državi je ena izmed najmočnejših organizacij, ki ima svoj centralni, kot Središnji odbor v Beogradu, po vsej državi pa 33 O. O. in ti nad 600 K. O. Zanimanje za organizacijo je vedno večje, kar dokazuje dejstvo, da se še vedno ustanavlja O. O. Bedno stanje vojnih žrtv po zloglasnem Inv. zakonu iz leta 1929 priznava tudi kralj. vlada in je obljubila to stanje popraviti z novim, boljšim invalidskim zakonom. Izgovarja se pa, da ne more točno ugotoviti efekta finančne potrebe, ker nima točne statistike, komu in koliko se izplačuje invalidnine, oziroma so se izplačevale invalidnine priznanim po

zakonu iz leta 1925. Tudi naša organizacija je v stanju, da predloži točno statistiko, ako le hoče kralj. vlada resnično ustreči pravičnim zahtevam vojnih žrtv. V dravski banovini, torej v Sloveniji, imamo statistiko absolutno zanesljivo in točne številke. Kako se je postopalo z vojnimi žrtvami celih 16 let, najbolj pričajo statistični podatki iz Slovenije. Po zakonu iz leta 1921 je bilo priznanih 32.000. — Po zakonu iz leta 1925 pa le 18.000. Po sedaj veljavnem zakonu pa komaj 6000 vojnih žrtv. Iz tega se točno vidi, kako »socialno« se je postopalo z vojnimi žrtvami, ki so morale zato biti reducirane, izbrisane z vsake zaščite in podpore le zato, da se je baje prištedilo pri državnem proračunu. Naš narod je plačeval rade volje predpisani invalidski davek in ga še danes plačuje, ker želi, da so vojne žrtve primerne in dostojno preskrbljene, kakor se spodobi praviim patriotom. V Sloveniji se je vplačalo nad 28 milijonov invalidskega davka, a vojnimi žrtvam se je izplačalo komaj kakih 22 milijonov in to po poprejšnjih veljavnih invalidskih zakonih. Danes prav gotovo ne more obremenjevati teh, ca 6000 vojnih žrtv v tisti meri državnih financ, ki se plačujejo za vojne žrtve. Mi ne zahtevamo za nas in za svoje tovariše nikakih novih obremenitev našega naroda, zahtevamo le, da se nam dá to, kar smo že imeli in dobivali in da se našim otrokom pripravi boljše bodočnost, kakor jo imamo sami. Mi smo vedno bili dobri državljani in hočemo ostati. Ne moremo se pa zadovoljiti z miloščino, ampak zahtevamo pravično rešitev naših invalidskih razmer, ki bo ne le nam, sedanjim vojnimi žrtvam, temveč tudi našim poznejšim generacijam, če bo zahtevala domovina njihove žrtve, nudilo pravično in pa skromno eksistenco. Ne stremimo in ne zahtevamo od našega naroda kakšnih rent. Hočemo pa solidno in skromno živeti in zato zahtevamo dela in zaposlitve. Ako bi se zaposlilo vsaj vseh 60% nezaposlenih vojnih žrtv in to primerno njihovim sposobnostim, bi prav gotovo prišlo iz mrtve točke invalidsko vprašanje. Kako se zaposluje vojne invalide, akoravno to predvideva invalidski zakon, vpra-

šanje svoje vrste. Nismo še slišali, da bi bil le eden, bodisi državni, bodisi samoupravni urad, kaj šele privatna velika podjetja, kaznovani radi nezaposlitve vojnih žrtv. Povsod se pri zaposlitvah odpravljajo vojne žrtve, akoravno imamo za različne stroke dovolj sposobnih naših članov. Zato mora naša organizacija poskrbeti za take sankcije, da se bo izvrševal vsaj oni paragraf o zaposlitvi, ki ga predpisuje invalidski zakon in da se v smislu tega paragrafa kršitve strogo kaznujejo. Kako se postopa pri podeljevanju raznih koncesij, tralik, kantin in drugih, vojnimi žrtvam namenjenih privilegijev, to presega že vse meje. Trafiko dobi vsakdo, druge koncesije istotako. Povsod mora vojna žrtve pod istimi pogoji konkurirati z drugimi in njeno prvenstvo je na papirju. Pri kantinah je zadnje leto bilo podeljevanje tako nesolidno in obupno, da več ne vemo, ali še sploh je kakšen invalidski zakon. Kantine se razpisujejo po večkrat in to celo tri do petkrat, tako da nazadnje ne pridejo vojne žrtve več do svojega prvenstva, ker smejo kantine licitirati tudi neinvalidi. Ta postopek ni v smislu invalidskega zakona. Zahtevamo, da se ta nedostatek takoj popravi in da bo kakor je bil pred uredbo. Zahtevamo, da imamo zastopnike naših organizacij pri nadpregledih in pri podeljevanju trafik in kantin, kakor smo jih imeli poprej, da bodo lahko zagovarjali in zahtevali za svoje člane, za vojne žrtve, pravično zaščito. Nezaslišano je, kako se ravno pri vojnih žrtvah tolmači čut oziroma pomen moralnosti. Tako je nemoralno, ako ima kaka vojna vdova nezakonskega otroka, ki je že sedaj lahko vojak in branitelj domovine. Zato zgubi vsako zaščito, med tem ko se učiteljici ali poštni uradnici na primer, ali kak drugi državni nameščenki nudi dopust in druge ugodnosti. Prav krivično je postopanje z onimi vojnimi žrtvami, ki so se pregrešile vsled malenkostnih prestopkov, ker so zgubili vsled tega vsako zaščito in pomoč, akoravno so bile kazni prestane že davno pred onesposobljenostjo ali so jim pa bile celo izbrisane.

Tako pač morajo biti vojne žrtve še enkrat kaznovane z izgubo svojih

spočele nezakonsko, da smo ljubile neporočene. In zaznamovali so nas kot nemoralne.

In je rekla ena iz mnogih, ki so stale okrog mene:

»Lahko bi splavila. Pa nisem hotela. Roditi sem hotela. Otroka imam. Srečna sem z njim. Čeprav imam skrbi, čeprav delam, da ga vzgojim in preživim, srečna sem z njim. Vsaj nisem več tako osamljena. Pa so rekli, da sem nemoralna...«

Druga pa je pristavila:

»Če bi splavile, kar ni nobena zapreka, saj se to godi med gospodo vsak dan, bi ne bile nemoralne. Ljubile bi, a rodile ne bi. Pa bi bile moralne.

*

Tajnik krajevnega odbora v Prekmurju je poročal:

»V zadevi priznanja nekega našega člana, je dobilo sodišče v Dolnji Lendavi od invalidskega sodišča zagrebskega akt, da zasliši nekatere priče.

Priče so bile zaslišane. Sodišče Dol. Lendave je akte vrnilo invalidskemu sodišču v Zagreb.

Ali tedni so potekali. Nobenega rešenja. Jaz, kot tajnik krajevnega odbora sem šel v Zagreb urgirati. Pa mi pravi uradnik:

»Za Boga, priče so bile res da zaslišane, a ne pod prisego.«

Pokazal mi je akt.

»Dajte mi akt. Sam ga bom nesel sodišču v Doljo Lendavo, da zasliši priče pod prisego.«

»Ne smem,« je rekel. »Uradna reč je to.«

Pa sem ga prosil in prosil, nazadnje mi je dal akt:

»Naj bo,« je rekel naposled in mi dal akt. Ampak nazaj ga prinesel, poroča tajnik. »Šel sem naravnost na sodišče v Doljo Lendavo. In pravim: Prič niste zaslišali pod prisego, pa sem akt kar osebno prinesel nazaj, da to storite.«

Sodnik je pogledal.

»Ali izpoved prič niso čitali pri invalidskem sodišču?« Glejte, in podčrtal je z rdečim svinčnikom zapisnik zaslišanih prič: »kjer je točno zapisano, da so bile priče zaslišane pod prisego. Vrnite akt nazaj in v bodoče naj akte čitajo.«

Že drugi dan sem bil zopet v Zagrebu. Na invalidskem sodišču so se čudili:

»Kaj, tako hitro delate.«

»Da. Kaj bi zavračevali. Samo, prosim, to le, kar je podčrtano, si prečitajte.«

Čitali so.

»No, je rekel sodnik veselo. »Zdaj bo pa ta reč takoj rešena.«

»Zakaj baš zdaj,« sem poudaril. »Zakaj že ni rešena?«

Pa je samo zmigal z rameni.

*

§ 42., 10. odstavek Invalidskega zakona pravi, da izgubi invalidnino, če se invalid ali vojna vdova vda vobče nenormalnemu življenju, ki škoduje ugledu invalidov.

Višje sodišče v Beogradu je to besedo »vobče nenormalnemu življenju« tako razložilo, da je tudi vobče nemoralno, če vojna vdova, ki je zgubila na bojišču moža, in čeprav je še v polnih ženskih letih rodi nezakonskega otroka. In mnogo jih je, ki so tako žigosane kot »nemoralne«, in s tem zgubile invalidnino.

»Kaj pa tiste lepe gospe,« sem slišal iz zborovalk glasove, ki nezakonski plod, da bi mož za zakonolomstvo ne zvedel, splavijo? »Te niso nemoralne?«

In ironični smeh je šel med zborovalci. Boljše sorte ženske, če imajo nezakonske otroke, kar je pač posledica naravne zahteve zdrave ženske, ali so tudi žigosane kot nemoralne?« sem slišal vprašati.

»O ne,« je bil odgovor. »Dobe dopust, da donosijo in rode.« In zopet potem vrše svojo službo.

»Torej smo samo me vdove invalidov tako žigosane? Zato, ker smo pre-jokale za padlimi možmi, zato, ker smo obubazale in vse preobložene s skrbmi za vsakdanji kruh, zato smo žigosane, če podležemo zahtevam narave, postati mati?«

Grenak nasmeh je šel med zborovalci.

Pa se je slišal neki glas:

»A otrok? Nezakonski otrok?«

Odgovoril je nekdo iz zborovalcev:

»Kaj je nezakonski otrok tudi po božji podobi ustvarjen? Ima tudi umirajočo dušo. Porojen iz nemoralne matere? Hahaha...«

»On ima pa že neumrjočo dušo, je bil ironičen odgovor, ki mu jo je vdihnil Bog in je tako ustvarjen po njegovi podobi?«...

»Poznam neko vojno vdovo, nezakonsko mater, se je oglasila tretja. »Imela je sina. Bila je žigosana kot nemoralna kakor me in je zato izgubila invalidnino.«

»A sin njen, nezakonski,« so se slišali vzklikati iz zborovalcev.

»Sin njen nezakonski, ki je danes že dorasel, je danes vendarle ugleden državljan.«

Vse je obmolnilo kakor v grobu, samo v očeh vseh sem videl bleskati prvoletstvo in posmeh na takšno mu izvrševanju Invalidskega zakona, nad takšno logiko v 20. stoletju.

*

In kaj sem še slišal:

Vojni invalid, brez roke, delaven človek pravi:

»V gosposkem gozdu sem nabral malo dračja. Bil sem kaznovan radi koristoljubja. 24 ur sem presedel. Za suho dračje je šlo.«

»Pa so ti vzeli invalidnino?«

»Da. Ker § 42., v točki 8. govori, če se invalid kaznuje z zaporom, manjšim od enega leta, radi koristoljubja — pobrati trohneče dračje, je torej

koristoljubje, ker sem se okoristil in z njim segrel sobo, ženo, otroke in sebe. In sem kajpada izgubil invalidnino.« Ali, je nadaljeval, »prosil sem za izbris te kazni.« In kazni mi je sodišče izbrisalo.

»V državljanskem zakonu pa je povedano, da pomeni izbris kazni vrnitev vseh svoboščin in nima taka izbrisana kazni nobenih posledic več.«

»No, dobil si invalidnino zopet.«

»O ne,« je rekel invalid. Mi invalidi nismo državljani. Mi smo nekje na Marsu, izven državljanskega zakona.

»Tako se zakoni delajo prav za prav,« je omenil nekdo.

»Naj bi se,« je bil odgovor, »ali pri tem trpimo baš mi. To norčevanje zaveda nas.«

Nejevolja je visela nad zborovalci.

»Kaj res ni socialnega čustva pri ljudeh.

*

Ko sem vse to poslušal, opazoval, razmišljal, se mi je v resnico postavljalo trpko vprašanje:

»Kaj je res, da še tudi v 20. stoletju raste plevel nelogike tako bahato kakor v dobah inkvizicije?«

Resnične so bile besede ministra socialne politike in narodnega zdravja g. Dragiša Cvetkovića, ko je pri otvoritvi Invalidskega doma v Nišu na shodu rekel, da se je prepričal in vidi, da je Invalidski zakon 1929. bil izdan zato, da bi čimprej likvidiral vojne žrtve.

In beseda ministrstva naj meso postane. Mi čakamo, da se zgodi, da ga položijo v arhiv, vojnimi žrtvam pa se naj prizna vse, kar je le mogoče, da bodo čutile, da jih država ceni.

Mi, vojne žrtve, bodimo strnjeni v Udruženju vojnih invalidov, vdov in sirot, da bo slišen naš glas, naše obtožbe in naše zahteve.

pravic za vedno. Način takega postopanja z vojnimi žrtvami mora biti za ves svet nerazumljiv in žalosten pojav. Tudi preskrba z ortopedičnimi pripomočki je zelo pomanjkljiva. V dravski banovini morajo čakati po cellega pol leta in še več na svoje pripomočke. Zakaj? Ker se drž. delavnici ne nudi zadosten kredit. Še slabše je pa s tem vprašanjem v Bosni in Srbiji, kjer je preskrba z ortopedičnimi pripomočki pod vsako kritiko. Tudi prepotrebne zdraviljenja v bolnicah in po zdraviliščih se vojnimi žrtvam ne nudi v oni meri, kakor je nujno potrebno. In to zopet zato, ker ni dovolj kreditov. Pri vseh teh okoliščinah mora naša organizacija vedno budno paziti, da se nam nudi vsaj to, kolikor so na razpolago sredstva. Ako bi naša organizacija ne bila vedno tako pazljiva, bi marsikateri naš član ne prišel do svojih pravic. Od nas vseh je torej odvisno, kakšne uspehe bode v bodoče imela organizacija. Ako boste vsi, do zadnjega, v vrstah organizacije, tedaj bo tudi v njeni moči splošen uspeh. Kako je bilo v Sloveniji s preskrbo vojnih žrtev kmalu po vojni, je najboljši dokaz ta, da smo imeli invalidske domove v Ljubljani, Celju in Rogški Slatini. Za tuberkulozne celo zdravilišče na Golniku, ki se je zgradilo iz sredstev, namenjenih vojnimi žrtvam, in v katerem nimajo danes vojni invalidi nobene preskrbe več. Ukinjeni so tudi drugi domovi. Edino, kar imamo še, je zdravljenje v Dolenjskih toplicah, kar pa nikakor vsled prepričlega kredita ne zadostuje vsem potrebam. Naj še omenimo, da je preskrba vojnih žrtev v drugih državah dosti bolj popolnejša in moderna. Tam so vojne žrtve spoštovane in cenjene meščanstvo. To so države Francija, Nemčija, Italija, Grčija in celo Bolgarija. V teh državah je zaščita vojnih žrtev prvovrstna, kar pri nas žalibog ne moremo trditi. Pri nas se je za naše suknje vedno barantalo. Onih pravic in priznanj, kakor nam pripada, nismo bili nikdar deležni. Temu smo sami krivi, ker smo bili vedno pri svojih zahtevah premehki in preskromni. Ker pa je zdaj naše gorje priklopelo do vrhunca, več mirni ostati ne moremo. Z močnim glasom zahtevamo, da se nam morajo vrniti naše pravice in popraviti vse krivice. Gotovo se boste čudili, zakaj zdaj naenkrat take zahteve. Nikoli nismo bili politiki, strankarji. V naši organizaciji ni mesta za strankarsko-politične avanture, ker je politika vojnih žrtev le ena: Politika bojevnikov-ratnikov. Prišel je čas in trenutek in odgovorni činitelji naše države so dolžni, da nam po tolikih letih pripoznajo naše pravice in zasluge za našo lepo Jugoslavijo in domovino. V Sloveniji je bilo po novi uredbi priglasihih ca 4800. Kakšen pa bo efekt te uredbe, pa še ne moremo povedati. Kajti prevedbe še niso izvršene. Vendar ne bo tako, kakor smo pričakovali. Po merodajnih činiteljih nam je bilo obljubljeno, celo na javnih zborovanjih je bilo izrečeno, da nam hočejo uzakoniti nov, boljši invalidski zakon. Želimo torej, da se prihodnje leto vidimo pri večjem številu in splošni zadovoljnosti na obnem zboru.

Govornik je končal. Med govorom so ga spremljali medklci in pritrjevanja, a konec je zazvenel v burnem ploskanju in odobravanju.

Javnost, navzoči in zastopniki oblasti in ustanov so slišali, kako žive in kako se godi vojnimi žrtvam. Beseda je bila glasna in pričakujemo, da odločilni faktorji naredo, da bo vojnimi žrtvam suet z duše boleč trnjen venec.

Tovariš Geč je nato predložil sledečo resolucijo:

RESOLUCIJA.

1. Preostre določbe § 42 invalidskega zakona iz leta 1929 in vse našete kazni naj se do skrajnosti omilijo, oziroma ta § 42 se naj sploh črta. Izrečene in prestane kazni pa se naj popolnoma izbrišejo, da dobijo prizadete vojne žrtve zopet svoje izgubljene pravice nazaj.

2. Davčni cenzus naj se odpravi, ker ne sme isti imeti na premoženjsko razmerje do zaščite vojnih žrtev nobene ingerence.

3. Vse kršitve invalidskega zakona, kakor glede podeljevanja koncesij, trafik, kantin, kjer se zapostavlja za-

poslitev sposobnih in kvalificiranih vojnih žrtev, naj se kaznuje po invalidskem zakonu v prid narodnemu invalidskemu fondu.

4. Reševanje invalidskih zadev naj se prenese na sreska sodišča in da se dovoli pritožbe na državni svet za končne rešitve.

5. Vozne olajšave za vojne žrtve naj ostanejo pri sedanjih praksi oziroma, da se zopet prenese v kompetenco pristojnih finančnih direkcij.

6. Vsem bolezenskim vojnimi invalidom naj se prizna ista zaščita in pravica, kakor ranjencem.

Ljubljana

Krajevni odbor v Ljubljani je dobil zahvalno pismo iz pisarne Nj. Vel. Kralja, sledeče vsebine:

Po najvišjem nalogu, ki mi je bil priobčen preko kabineta gospoda Ministra za notranje posle, mi je čast izjaviti Vam zahvalo za izraze vernosti in udanosti, ki ste jih poslali Njegovemu Veličanstvu Kralju in Kraljevskemu domu z društvenega obnega zbora, ki se je vršil dne 21. februarja 1937 v Ljubljani.

Upravnik policije:
dr. Hacin I. r.

Na obnem zboru Krajevnega odbora v Ljubljani je bila sprejeta sledeča resolucija:

Vojni invalidi in vdove, člani Krajevnega odbora UVI v Ljubljani, zbrani na svojem XVII. rednem obnem zboru podarjajo vse svoje težnje in zahteve v naslednji

resoluciji:

1. Invalidnine naj se redno izplačujejo, preskrbijo naj se pa predvsem pravočasno tudi potrebni krediti za odkupnine.

2. Nujno je potrebno, da dobi ljubljanska protezna delavnica na razpolago zadostne kredite, da more neovirano poslovati vse leto brez vsakih presledkov in zmanjšanja števila delovnih dni. Protezna delavnica je sanitetska ustanova, ki mora biti vojnimi invalidom vedno na razpolago.

3. Vojni invalidi naj se oproste plačevanja kuluka.

4. Vse na novo ustanovljene maloprodaje tobačnih izdelkov naj se oddajo izključno vojnimi žrtvam, katerim naj se zviša prodajna provizija na 8%. Le s to določbo bodo mogle priti tudi vojne žrtve do svojih pravic.

5. S pravilnikom o nadrobni prodaji tobačnih izdelkov od 30. decembra 1935 je v čl. 42 določen v komisijo za revizijo trafik tudi zastopnik invalidskega združenja, ki pa ima le posvetovalen glas. Vojne žrtve imajo prvenstveno pravico do nadrobne prodaje monopolskih izdelkov, zato jih morata zastopati v komisiji za revizijo tudi najmanj dva polnopravna člana.

6. V smislu § 10 »Uredbe o spremembi invalidskega zakona, izdane leta 1936«, naj se dovoli pravica do ponovnega pregleda in sojenja vsem vojnimi invalidom, ne glede na to, ali so priznani po posameznih skupinah ali ne.

7. Nujno je potrebno, da pride v komisijo za pregledovanje invalidov vedno tudi po en zastopnik Udruženja vojnih invalidov.

8. V bodoči invalidski zakon naj se vnese še X. skupina, v katero naj pridejo 20% vojni invalidi, ker je tudi med temi večje število takih, ki so zaščite nujno potrebni, ker potrebujejo ortopedične pripomočke in zdravljenje radi hibe.

9. Invalidom, ki so vsled premalo odmerjenih procentov izgubili pravice do zaščite po invalidskem zakonu iz leta 1929, a rabijo proteze ali ortopedične pripomočke, naj se dovoli brezplačno nabavljenje vseh ortopedičnih aparatov in zdravljenje za hibe, pridobljene v vojni.

Vsem vojnimi žrtvam, ki so po § 42, točka 8 invalidskega zakona izgubili pravico do zaščite, naj se jim ta ponovno prizna, čim so dosegli pri rednem sodišču izbris kazni.

10. Iz narodnega invalidskega fonda naj se dovolijo invalidom in vojnimi vdovam brezobrestna posojila, potrebna za izboljšanje njihovega gospodarskega položaja.

11. Vsem vojnimi invalidom, vdovam in sirotam naj se dovoli polovična voznja po istem principu, ki velja za državne vpokojence. Odločno pa protestiramo proti pravilniku o voznih olajšavah za vojne žrtve, ki naj bi stopil v najkrajšem času v veljavo.

12. Vsi vojni invalidi in vdove, ki služujejo kot dnevničarji v državni služ-

bi, naj se stavi zadosten kredit za sezonska zdravljenja v toplicah, ker ne more biti vsled malega kredita dovoljno število vojnih invalidov deležnih prepotrebne zdravljenja.

Resolucija je bila sprejeta soglasno, na kar je bil občni zbor enega najvažnejših in najmočnejših Krajevnih odborov zaključen.

Orali ste, tovariši, globoke brazde, posejali rodovitno seme. Naj vzklije in brsti, da bo sad — novi invalidski zakon. To vam v pozdrav in vzpodbudo.

Poročevalec »Voj. inv.«

bi, naj se nastavi v stalno državno službo, a vsa dnevničarska služba naj se jim prizna v službeno dobo.

13. Vojnim invalidom, držav. uslužbenecem naj se vstejejo v službeno dobo vsa vojna leta, ne glede na to, kdaj so bili sprejeti v državno službo. Ako pa morajo zaradi svoje hibe predčasno v pokoj, naj se jim vsteje k efektivni dobi še pet let.

14. § 26 invalidskega zakona in pravilnik o zaposlitvi vojnih invalidov naj se striktno izvajata.

15. Ministrstvo za šume in rude naj bi izdalo določbo, na osnovi katere bi imele vojne žrtve pravico do nabave drv in premoga iz državnih rudnikov ozir. gozdov po režijski ceni.

16. K licitacijam za kantine v vojašnicah naj se pripuščajo samo vojni invalidi.

17. Ker se dogajajo primeri, da Višje invalidsko sodišče rešuje invalidnost glede vprašanja, ako je živel invalid za časa onesposobljenosti v zadrugi različno, naj se podvzamejo koraki, da bode vsem invalidom iz dravske banovine, kjer ni drug, reševano invalidnost pozitivno, če niso postali nasledniki očetovega posestva po njegovi smrti.

18. Zelo pogrešamo v invalidskem zakonu iz leta 1929 člen, po katerem bi imeli vsi vojni invalidi, vdove in sirote pravico do pritožbe na državni svet proti vsem rešitvam. Zato prosimo, da se vnese v bodoči inv. zakon ta velevažna točka.

19. V bodočem invalidskem zakonu naj se skuša doseči davčni cenzus po načrtu, ki ga je izdelal Središnji odbor UVI po predlogih Kraj. in Oblastnih odborov.

Krško. Dne 14. februarja t. l. se je vršil redni občni zbor. Zbralo se je nad polovico članov in članic, ki so z zanimanjem sledili izvajanju krajevnih funkcijonarjev, kakor tudi delegata Osred. odbora, tov. Tomca. Slednji je kot star in preizkušen bореc invalidskih pravic obširno poročal o križevem potu invalidske zakonodaje, od postanka naše kraljevine do danes. Primerjal je invalid. zakonodajo drugih držav in pojasnil, da imajo vojne žrtve celo v premaganih državah boljše zaščito kot pri nas. Neusmiljene redukcije tekom let so do štiri petine vseh vojnih žrtev črtale. Samo v dravski banovini je bilo od 32.000 vojnih žrtev reduciranih 26.000. Zadnja uredba bo sicer nekoliko zboljšala to stanje, ali še daleč ne v zadovoljstvo prizadetih. Treba bo še mnogo naporov, da se vsaj postopoma izboljša invalidske krivice. — Pri volitvah, ki so se vršile že po novih pravilih, je bil izvoljen dosednji odbor s predsednikom tov. Zabkarjem.

Polzela. Tukajšnji Kraj. odbor je imel svoj občni zbor dne 31. januarja 1937 v gostilni Blaža Matkota v Dobrteši vasi. Otvoril ga je predsednik tov. Uratnik. Zbor je počastil spomin umrlih, zlasti med letom umrlega tov. Podbregarja. Na glasovanju je bilo vprašanje, ali naj se organizacija priključi v Celje, toda bilo je sklenjeno, da ostane in se po možnosti ustanovi še podružnici v Mozirju in Gornjem gradu. — Za predsednika obč. zbora je bil izvoljen delegat tov. Metlika, za zapisničarja tov. Matko, za overovatelja pa tov. Perger in Škafar. Tov. Matko je podal tajniško in blagajniško poročilo, tov. Škafar pa v imenu nadzorstva, naka je bil izrečen absolutorij. Po sprejemu novih pravil je bil izvoljen odbor, in sicer: tov. Uratnik, Matko, Žnidar, Perger, Zohar, Trglav, vdova Peternel; nam.: Smolej, Gracej nadzorni odbor: Škafra, Trglav, Gorič. — Tov. Metlika je obširno poročal o delu Oblast. odbora, Sred. odbora, o izpremembah, prijavah itd.

Moravče. Dne 2. februarja t. l. je v osnovni šoli predsednik tov. Koželj s pozdravi otvoril dobro obiskani obč. zbor Krajevne organizacije. Zbor je pozdravil Najvišjega Pokrovitelja, Nj. Vel. kralja in Kraljevski dom, nato pa je kot predsed-

nik obč. zbora, delegat tov. Tomca podal besedo tov. Koželju, ki je poudarjal, da je veliko takih, ki še niso organizirani, a vendar Kraj. odbor nudi vsakemu pomoč. Razložil je delovanje in da je dobilo podporo 16 članov in članic in koliko je bilo novih prijav. Po razložitvi blagajniškega stanja je bil sprejet absolutorij in nova pravila. Delegat tov. Tomca je podal v vsakem oziru izčrpno sliko položaja in delovanja. — Soglasno je bil izvoljen stari odbor: tov. Koželj, Vidregar, Požar, Barlič, Jeras, Jerc; nadzorni odbor tov.: Cerar, Sinkovec, Krušnik.

Crnomelj. Krajevni odbor je imel svoj občni zbor 31. januarja t. l. v gostilni Skubic. Po otvoritvi je predsednik tov. Turnšek tolmačil nova pravila, ki so bila sprejeta. Občni zbor je vodil delegat tov. Vuk, ki je poudarjal, da je bil namen. vojne žrtve kar črtati z davčnim cenzusom in različnimi drugimi načini. Razlagal je, kako se postopa pri službah, trafikah, kako se rešuje zadeve itd. Le organizacija nas bo rešila, zato naj vsi pristopijo. Tov. Tajner je razložil vse delo, da ima organizacija 49 članov in 32 članic in podarjal pomen in koliko koristi je napravila organizacija članstvu. Tudi je podal blagajniško poročilo in sporočil izjavo poslanca g. dr. Koceta, da je možno, da bodo tudi letos dobili primerno podporo iz invalidskega narodnega fonda, kakor v letu 1936. Tov. Samec je izjavil za nadzorni odbor, da je vse v redu in pjdán je bil absolutorij. Izvoljeni so: tov. Turnšek, Tajner, Bahor, Cindrič, Skubic; nam.: Primožič, Jakša, Gorše; nadzorni odbor: Samec, Puhek, Vidic; nam.: Maurin in Trampuž. Sprejeta je bila resolucija, ki konstatira, da velik del članov in članic po 7 letih še nima rešenj; na razne intervencije članov pa se obljublja, da bodo rešeneja kmalu izdana ali da se ne more reševati vsled prevelikega dela in pomanjkanja moči. Iz tega se sklepa, da Invalidsko sodišče v Zagrebu ne rešuje dovolj hitro in ne smatra zadev dovolj važnih. Občni zbor apelira na merodajna mesta, da se zadeva preišče in najde sredstva, da bodo invalidska rešenja izdana v določenem času. Vojne žrtve so največ pripomogle k lepi državi Jugoslaviji, zato je njena sveta dolžnost, da skrbi naprej za tiste, ki so zanj žrtvovali svoje najdražje. Naj se uredi, da se bodo reševale zadeve vojnih žrtev iz Dravske banovine v Ljubljani, da bodo iste prišle tudi po novi uredbi čimprej do svojih pravic, ne pa da bodo čakale 10 let na rešenja.

Velike Lašče. Občni zbor je bil dne 14. februarja t. l. ob 11. uri v Vatikanu. Prisotnih je bilo le 19 članov in članic. Predsednik tov. Prijatelj je imel nagovor, nato je občni zbor vodil delegat tov. Metlika. Dopisov je bilo 108, v blagajni pa nekoliko prebitka. Tov. Petrič je izjavil, da je našel vse v redu in sprejeta je bila razrešnica. Tov. Metlika je obširno poročal o spremembi pravil, o novi uredbi, o delu Osred. odbora za invalidski zakon, o davčnem cenzusu in § 42 invalid. zakona. Apeliral je na zboljšanje organizacije. Izvoljeni so bili: tov. Prijatelj, Praznik Ivan in Franc ter Skulj Ivan in Alojzij; nam.: Zadnik, Tiselj, Petrič; nadz. odbor: Petrič, Dren, Rabič; nam.: Hrovat in Intihar.

Krasen roman je Mesto, roman Ukrajine. Spisal ga je poljski pisatelj Pidmogylunij, prevlel pisatelj in pesnik Tone Seliškar. Čitajte današnjo prilogo

Pridite po železniške legitimacije!

Krajevni odbor UVI v Mariboru poziva vse one člane, ki so predložili do 2. marca 1937 svoje železniške legitimacije v svrhu podaljšanja za leto 1937, da iste lahko dvignejo v invalidski pisarni med uradnimi urami vsak ponedeljek, sredo in soboto od 9. do 11. ure na Rotovškem trgu št. 1.

VOJNE VDOVE.

Bolje situiran, že 18 let popolnoma osamljen (radi vojnih posledic ločen) vojni invalid s stalno eksistenco v mestu, želi (radi starosti) skupno gospodinjstvo z neodvisno starejšo vojno vdovo, ki je v vsakem oziru vestna, skromna in ljubi snago (po možnosti z nekaj dohodkom) ter vešča in tudi ljubiteljica domače meščanske kuhinje. Dopise s točnimi podatki je poslati na »Upravništvo Vojn. invalida« pod značko »Neodvisnost 60«.

Izdaja Udruženje vojnih Invalidov. Odgovorni urednik: Matej Jevak, Miklošičeva cesta št. 13 Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, (predstavnik Albert Kolman).